

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.005.06.2021

Janusz Dawidziak
Prezes Zarządu

Goleniowskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.
ul. Pierwszej Brygady Legionów 18a
72-100 Goleniów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/092 Funkcjonowanie spółek komunalnych w województwie pomorskim i zachodniopomorskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Goleniowskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. ¹ , ul. Pierwszej Brygady Legionów 18a, 72-100 Goleniów.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Janusz Dawidziak, Prezes Zarządu, od 30 czerwca 2017 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Przestrzeganie ustawowych ograniczeń prowadzenia działalności gospodarczej poza sferą użyteczności publicznej.2. Zgodność realizowania zadań z obowiązującymi przepisami, w tym ustawy o zamówieniach publicznych lub regulacjami wewnętrznymi.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2020, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeżeli miały istotny wpływ na zagadnienia objęte kontrolą NIK.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Jarosław Staniszewski, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LSZ/45/2021 z 24 lutego 2021 r. oraz nr LSZ/95/2021 z 9 czerwca 2021 r. (akta kontroli str. 1, 8-9, 943)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Działalność GWiK Sp. z o.o., zgodnie z zakresem określonym w umowie Spółki⁴, koncentrowała się na zaspokajaniu zbiorowych potrzeb mieszkańców Gminy Goleniów⁵ w zakresie dostarczania wody i odprowadzania ścieków komunalnych. Spółka była przygotowana organizacyjnie do wykonywania zadań użyteczności publicznej. Zasady sprawowania nadzoru w Spółce określono w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny. W GWiK Sp. z o.o. prowadzono okresowe analizy, służące zapewnieniu rzetelnych danych i informacji o jej działalności. Zamówienia publiczne udzielane były zgodnie z wewnętrznymi regulacjami. Służyły wykonywaniu zadań Spółki i były realizowane zgodnie z warunkami umów. Badane zadania inwestycyjne i remontowe wykonano, w zakresie finansowym i rzeczowym, zgodnie z zawartymi umowami. Właściwą realizację statutowych zadań zapewniała stabilna sytuacja ekonomiczno-finansowa Spółki. Zasady wynagradzania Prezesa Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej Spółki zostały określone z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami⁶.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały m.in. na:

¹ Dalej: Spółka lub GWiK Sp. z o.o.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm.; dalej: ustawa o NIK.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Zawarta 10 października 2007 r. - akt notarialny Rep. A Nr 10533/2007; dalej: umowa Spółki.

⁵ Dalej: Gmina.

⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 1907 ze zm.; dalej: ustawa o wynagrodzeniach w spółkach.

- świadczeniu usług, które nie były wymienione w przedmiocie działalności wskazanej w umowie Spółki oraz usług wykraczających poza zadania własne Gminy, tj. wykonywanych poza jej obszarem administracyjnym,
- niewystawieniu do 14 kwietnia 2021 r. faktury z tytułu wykonania w 2020 r. usług na rzecz Gminy,
- niedotrzymaniu terminów uzyskania pięciu pozwoleń wodnoprawnych wskazanych w umowach zawartych z Gminą,
- niezachowaniu ciągłości zmian w formie pisemnej warunków *Kontraktu X: Przebudowa kompostowni osadów ściekowych na oczyszczalni ścieków w Goleniowie*⁷ oraz nieegzekwowaniu obowiązków Wykonawcy w zakresie zabezpieczenia należytego wykonania prac dotyczących przedłużania terminu ważności gwarancji lub zmian jej kwot,
- zawyżeniu wynagrodzenia członkom Rady Nadzorczej Spółki wypłaconego w latach 2018-2021.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przestrzeganie ustawowych ograniczeń prowadzenia działalności gospodarczej poza sferą użyteczności publicznej

Opis stanu faktycznego

1.1. Uchwałą Rady Miejskiej w Goleniowie⁹ powołano GWiK Sp. z o.o., w której właścicielem 100% udziałów była Gmina. Spółka została powołana do realizacji zadań własnych Gminy w zakresie zaopatrzenia w wodę, wodociągów, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych. Przedmiotem jej działania było zarządzanie i eksploatacja ujęć wody i sieci wodociagowych oraz sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków na terenie Gminy. Zgodnie z §2 ust. 2 uchwały Spółka miała prawo prowadzenia działalności poza sferą użyteczności publicznej zgodnie z przepisami z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej¹⁰. Władzami Spółki były: Zgromadzenie Wspólników (Gminę reprezentował Burmistrz Gminy¹¹), Rada Nadzorcza (składająca się z trzech członków wybieranych na okres trzech lat przez Zgromadzenie Wspólników) oraz jednoosobowy Zarząd Spółki.

(akta kontroli str. 10-12)

Według umowy Spółki, jej działalność miała być prowadzona na terenie Gminy, a czas jej trwania był nieograniczony. Od 3 kwietnia 2008 r.¹² obszar działania Spółki obejmował również teren gmin sąsiednich.

(akta kontroli str. 14, 20, 32, 41)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że zmiana zapisów w umowie Spółki miała uregulować stan faktyczny, który był wynikiem zaszłości z lat ubiegłych w momencie powstania Spółki, tj. świadczenie usług związanych z dostawą wody i odbiorem ścieków z osiedla mieszkaniowego Załom zlokalizowanego na terenie Gminy Szczecin.

(akta kontroli str. 424, 427, 478, 624)

⁷ Dalej: Kontrakt na przebudowę kompostowni.

⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Nr XI/102/07 z 29 sierpnia 2007 r.

¹⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 679; dalej: ugk.

¹¹ Dalej: Burmistrz.

¹² Akt notarialny Rep. A Nr 4105/2008.

Burmistrz udzielił wyjaśnień w tej sprawie w treści tożsamej z wyjaśnieniami złożonymi przez Prezesa Zarządu Spółki.

(akta kontroli str. 621, 696)

Przedmiotem działalności GWiK Sp. z o.o. było (§ 5 umowy Spółki): pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody; przygotowanie terenu pod budowę; inżynieria lądowa i wodna; wykonywanie instalacji budowlanych; wykonywanie robót budowlanych wykończeniowych; wynajem sprzętu budowlanego i burzącego z obsługą operatorską; odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, gospodarowanie odpadami, pozostałe usługi sanitarne i pokrewne; działalność w zakresie projektowania budowlanego, urbanistycznego, technologicznego; działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne; produkcja nawozów i związków azotowych. Zgodnie z umową Spółki, przedmiot jej działalności obejmował ponadto zakres wykreślony 7 września 2020 r.¹³ w KRS, tj. wznoszenie kompletnych budynków i budowli lub ich części; konserwację i naprawę pojazdów samochodowych; pomoc drogową; sprzedaż hurtową materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego; sprzedaż detaliczną pozostałą prowadzoną poza siecią sklepową, gdzie indziej niesklasyfikowaną; sprząatanie i czyszczenie obiektów; transport drogowy towarów; magazynowanie i przechowywanie towarów w pozostałych składowiskach; sprzedaż hurtową odpadów i złomu; działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości; działalność prawniczą, rachunkowo-księgową i doradztwa podatkowego; działalność firm centralnych (head offices) oraz doradztwo związane z zarządzaniem. W okresie objętym kontrolą nie były dokonywane zmiany umowy Spółki w zakresie przedmiotu jej działalności. Zmiany zgłoszone w KRS, związane były m.in. ze wskazaniem przedmiotu przeważającej działalności oraz ograniczeniem wykazanej w KRS liczby rodzajów działalności¹⁴.

(akta kontroli str. 14, 32-33, 41-42, 84-91, 105-106, 497-511)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że rozbieżność liczby i rodzajów działalności wykazanych w umowie Spółki oraz w rejestrze KRS wynikała z przepisów prawa. Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz zmianie niektórych innych ustaw¹⁵, podmioty wpisane do rejestru przedsiębiorców KRS miały obowiązek dostosowania wpisu do nowej treści art. 40 pkt 1. Zgodnie z przepisem tego artykułu, w rejestrze KRS ujawnieniu podlega tylko 10 przeważających rodzajów działalności. Liczba wykazanych w rejestrze KRS działalności nie ma wpływu na dokumenty statutowe spółki (zmiana w KRS nie wymagała zmiany umowy Spółki).

(akta kontroli str. 424, 428)

1.2. W przedmiocie działalności Spółki ustalonym w umowie Spółki lub KRS, ujęto zakres działalności wykraczający poza sferę użyteczności publicznej. Obejmował on: wynajem sprzętu budowlanego i burzącego z obsługą operatorską (wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń budowlanych); konserwację i naprawę pojazdów samochodowych; pomoc drogową; sprzedaż hurtową materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego; sprzedaż detaliczną pozostałą prowadzoną poza siecią sklepową, gdzie indziej niesklasyfikowaną; sprząatanie i czyszczenie obiektów; transport drogowy towarów; magazynowanie i przechowywanie towarów w pozostałych składowiskach; sprzedaż hurtową odpadów i złomu; działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości; działalność prawniczą, rachunkowo-księgową i doradztwa podatkowego; działalność firm centralnych (head offices) oraz doradztwo związane z zarządzaniem.

¹³ Zmiany w KRS (wykreślenie wpisów) dokonane 7 września 2020 r. (SZ.XIII NS-REJ.KRS/15412/20/891).

¹⁴ Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków – wniosek Prezesa Zarządu Spółki z 25 sierpnia 2020 r.

¹⁵ Dz.U. poz. 1161.

(akta kontroli str. 14, 32-33, 41-42, 105-106, 507-508)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że przedmiot działalności Spółki (...) został tak określony, aby zapewnić pełne wykorzystanie potencjału przedsiębiorstwa oraz jego zasobów materialnych i niematerialnych. (...) Celem działania GWiK jest zapewnienie usług publicznych na jak najwyższym poziomie, za jak najniższą cenę. Aby to osiągnąć, niezbędne jest racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów materialnych i niematerialnych Spółki. Dodatkowa działalność jaką wykonuje lub może wykonywać GWiK, realizowana jest tylko wtedy, kiedy sprzęt lub zasoby ludzkie Spółki mogłyby pozostawać niewykorzystane, co prowadziłoby do wyższych kosztów usług publicznych. GWiK nigdy nie prowadził żadnej dodatkowej działalności tylko w celu maksymalizacji zysku. (...)

(akta kontroli str. 424-425, 429)

Burmistrz udzielił wyjaśnień w treści tożsamej z wyjaśnieniami złożonymi przez Prezesa Zarządu Spółki.

(akta kontroli str. 621, 696)

Prezes Zarządu wyjaśnił ponadto, że działalność we wskazanym zakresie (m.in. wznoszenie budynków, przygotowanie terenu pod budowę, realizacja projektów budowlanych), dotyczyła wykonywania zadań na własne potrzeby i z tego tytułu nie uzyskano żadnych przychodów.

(akta kontroli str. 479, 612)

1.3. Do podstawowej działalności Spółki należało świadczenie usług w zakresie zbiorowego dostarczania wody i zbiorowego odprowadzania ścieków¹⁶. W okresie objętym kontrolą stanowiły one od 96,3% (20 738,2 tys. zł w 2020 r.) do 96,8% (odpowiednio 18 554,5 tys. zł i 19 640 tys. zł w latach 2018-2019) przychodów ogółem¹⁷.

W latach 2018-2020 Spółka osiągała ponadto przychody z tytułu: odbioru odpadów płynnych (odpowiednio 319,8 tys. zł; 355,8 tys. zł oraz 392 tys. zł); zarządzania utrzymaniem kanalizacji deszczowej (odpowiednio 68,7 tys. zł; 81,4 tys. zł oraz 132 tys. zł); opłat za przekroczenie ładunku ścieków (odpowiednio 41,8 tys. zł; 51,4 tys. zł oraz 83,8 tys. zł); odbioru przyłączy wodociągowo-kanalizacyjnych (odpowiednio 65,3 tys. zł; 62,3 tys. zł oraz 32,7 tys. zł); pozostałych usług, w tym usuwania awarii oraz opłat za ponowne przyłączenie do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej (odpowiednio 44,2 tys. zł; 9,6 tys. zł oraz 56,9 tys. zł); usług montażu, wymiany, zaplombowania wodomierzy (odpowiednio 41,1 tys. zł; 48,2 tys. zł oraz 57,8 tys. zł); usług świadczonych samochodem ciśnieniowym (odpowiednio 32 tys. zł; 37,1 tys. zł oraz 18,4 tys. zł); sprzedaży kompostu (odpowiednio 3,5 tys. zł; 5,6 tys. zł oraz 31 zł); konserwacji oczyszczalni ścieków Krępsko (po 2,4 tys. zł w latach 2018-2020); usług laboratoryjnych (0,5 tys. zł w 2019 r. oraz 12,5 tys. zł w 2020 r.); wynajmu samochodu ciśnieniowego (1,2 tys. zł w 2019 r.); wynajmu pozostałego sprzętu (3,8 tys. zł w 2019 r. oraz 0,1 tys. zł w 2020 r. – dotyczyły wynajmu wodomierzy).

Realizowane zadania przez Spółkę w latach 2018-2020, mieściły się w zakresie użyteczności publicznej. Poza usługami z tytułu wynajmu samochodu ciśnieniowego lub pozostałego sprzętu (wodomierzy), prowadzona działalność określona była w umowie Spółki.

(akta kontroli str. 14, 32-33, 41-42, 105-106, 507-508, 625-627, 914-918)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że (...) Społeczność lokalna Gminy Goleniów (...) oczekuje (...) od Spółki wsparcia we wszelkich sprawach mających związek z wodą

¹⁶ Przychody z tytułu: dostarczania wody i odprowadzania ścieków, opłat za gotowość, dokonywanych odczytów oraz rozliczeń, a także skumulowanych opłat abonamentowych.

¹⁷ 19 173,3 tys. zł w 2018 r., 20 299,2 tys. zł w 2019 r. oraz 21 526,9 tys. zł w 2020 r.

i kanalizacją. Dotyczy to między innymi takich usług jak udrażnianie kanalizacji sanitarnej, gdzie mieszkańcy w pierwszej kolejności szukają pomocy w GWiK. Brak świadczenia takich usług przez Spółkę lokalna społeczność odebrałaby bardzo negatywnie, a decyzja o odmowie świadczenia takich usług będzie niezrozumiała. Dotyczy to również innych usług, takich jak montaż podliczników czy odbiór odpadów płynnych. Spółka do realizacji swoich zadań podstawowych posiada określony potencjał sprzętowy, ludzki, który może wykorzystywać bez uszczerbku dla realizowanych zadań. Wykorzystanie potencjału Spółki w ramach działalności dodatkowej skutkuje obniżeniem kosztów działalności podstawowej i leży w interesie społeczności lokalnej, gdyż skutkuje niższymi taryfami. (...) Kompost (...) powstaje w ramach procesu zagospodarowania osadów ściekowych. (...) zadania z zakresu infrastruktury technicznej, społecznej, porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz ładu przestrzennego i ekologicznego jednostki samorządu terytorialnego wykonują m.in. dzięki racjonalnemu gospodarowaniu mieniem komunalnym, a bezwzględnie pozbawienie ich możliwości angażowania się w działalność gospodarczą powoduje istotne uszczuplenie środków finansowych niezbędnych do wykonywania zadań podstawowych.

(akta kontroli str. 425, 430)

Analiza ksiąg korespondencji Spółki obejmującej lata 2018-2020, nie wykazała skarg lub wniosków dotyczących obszarów objętych niniejszą kontrolą.

(akta kontroli str. 720)

1.3.1. Badanie przychodów uzyskanych przez GWiK Sp. z o.o. w latach 2018-2020, wykazało m.in.:

1) Spółka świadczyła usługi dostarczania wody i odprowadzania ścieków poza terenem Gminy, tj. mieszkańcom Gminy Szczecin – osiedla Załom. Działalność prowadzona była na podstawie decyzji z 26 maja 2008 r.¹⁸ wydanej z upoważnienia Prezydenta Miasta Szczecina. Według danych Spółki, nie zostało zawarte porozumienie w sprawie świadczenia ww. usług pomiędzy Gminami Szczecin i Goleniów. W latach 2018-2020 przychody z tego tytułu wyniosły 213,5 tys. zł¹⁹, tj. 0,4% przychodów z działalności podstawowej.

(akta kontroli str. 474-477, 914)

2) W zakresie pozostałych usług (ujętych w rejestrze S01²⁰) w dwóch przypadkach zrealizowano je poza obszarem Gminy: usługi udrażniania kanalizacji sanitarnej wykonywane samochodem ciśnieniowym, Spółka wykonała w 2018 r. na rzecz Gminy Maszewo²¹ oraz w 2019 r. na rzecz kontrahenta zamieszkałego w Wirowie (usługa wykonana w Nowogardzie²²). Wartość uzyskanych przychodów wyniosła łącznie 0,8 tys. zł.

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że (...) Spółka ma obowiązek szukać wszelkich sposobów, które pozwolą ograniczyć koszty działalności taryfowej (...).

(akta kontroli str. 482, 483-484, 608-611, 613, 614-620, 858-859)

¹⁸ Nr WGKiOŚ.I.BG-7015/127/08 z 26 maja 2008 r.

¹⁹ Odpowiednio: 70,7 tys. zł; 71,1 tys. zł oraz 71,7 tys. zł.

²⁰ Próba obejmowała 177 pozycji / transakcji na łączną kwotę 90,5 tys. zł. Rejestr S01 sprzedaży usług, m.in. realizowanych samochodem ciśnieniowym (udrażnianie sieci kanalizacji sanitarnej), związanych z wykonaniem czynności odbiorowych przyłączy wodno - kanalizacyjnych lub przyłączy kanalizacji deszczowej, montażem podlicznika ogrodowego przystosowanego do odczytu radiowego lub usunięcia awarii (np. uszkodzonego rurociągu tłocznego).

²¹ Faktura nr 000041/2018/U z 13 lutego 2018 r.

²² Faktura nr 000006/2019/U z 4 stycznia 2019 r.

1.3.2. Szczegółowe badanie czterech zadań realizowanych przez Spółkę w latach 2018-2020 na łączną kwotę 1 400,9 tys. zł²³ wykazało m.in.:

1) Wykonane przez Spółkę usługi laboratoryjne dotyczyły: badania nieczystości ciekłych, powstałych z mycia pojemników na odpady, zrealizowanego w celu ustalenia prawidłowej stawki za ich odbiór (na kwotę 0,5 tys. zł²⁴) oraz badania ścieków wykonanego w celu oceny stosowanej technologii produkcji, które miało umożliwić kontrahentowi wybór odpowiedniej podczyszczalni ścieków (na kwotę 12,5 tys. zł).

(akta kontroli str. 478, 624-627)

2) Zadanie zarządzania utrzymaniem kanalizacji deszczowej realizowane było przez Spółkę na podstawie trzech umów zawartych z Gminą²⁵. Ich przedmiotem było zarządzanie eksploatacją, a także pełnienie nadzoru nad urządzeniami odprowadzania wód opadowych z terenu Goleniowskiego Parku Przemysłowego w Łozienicy²⁶ oraz nad pozostałymi urządzeniami kanalizacji deszczowej na terenie Gminy. Od 1 sierpnia 2019 r. przedmiot umowy obejmował również prowadzenie spraw związanych z naliczaniem przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie opłat za usługi wodne oraz z tytułu utraty retencji terenowej dla poszczególnych nieruchomości na terenie Gminy. Z tytułu realizacji umów ustalono wynagrodzenie miesięczne. Ponadto w umowach przewidziano wynagrodzenie m.in. z tytułu uzyskania pozwoleń wodnoprawnych wraz z opracowaniem niezbędnych operatów wodnoprawnych oraz uzyskaniem niezbędnych decyzji, warunków lub uzgodnień dla odprowadzania wód opadowych:

- z rejonu sześciu ulic, w terminie do 29 września 2018 r. w kwocie 7,5 tys. zł²⁷,
- na terenie GPP, w terminie do 31 października 2018 r., w kwocie 7,5 tys. zł²⁸,
- z urządzeń objętych siedmioma pozwoleńmi wodnoprawnymi, w terminach od 30 września 2019 r. do 27 czerwca 2021 r.²⁹, w kwocie 8 tys. zł za każde uzyskane pozwolenie wodnoprawne³⁰.

(akta kontroli str. 514-528, 545-552)

Łącznie z tytułu zarządzania utrzymaniem kanalizacji deszczowej, Spółka uzyskała przychody w wysokości 282,1 tys. zł³¹. Ponadto otrzymała wynagrodzenie z tytułu uzyskania czterech pozwoleń wodnoprawnych w łącznej kwocie 31 tys. zł. Stwierdzono, że Spółka nie wystawiła faktury z tytułu uzyskania dwóch pozwoleń wodnoprawnych w 2020 r. oraz nie dotrzymała terminów uzyskania pięciu pozwoleń wodnoprawnych.

(akta kontroli str. 529-535, 536-544, 553-573, 577-583, 616, 618, 914, 919-920)

²³ Badaniem objęto zadania realizowane w latach 2018 – 2020 na podstawie umów lub porozumień (w tym jedno o najwyższej wartości), w łącznej kwocie 1 400,9 tys. zł, tj. 2,3% przychodów ogółem (60 999,4 tys. zł) oraz 67,8% pozostałych przychodów (2 066,8 tys. zł).

²⁴ Na rzecz Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Goleniowie; dalej: PGK Sp. z o.o.

²⁵ Umowy nr: 1256/2016 z 30 września 2016 r. (zawarta na okres od 1 października 2016 r. do 31 stycznia 2018 r.), 252/2018 z 1 lutego 2018 r. (zawarta na okres od 1 lutego 2018 r. do 31 maja 2019 r.) wraz z aneksem nr 1/2018 z 12 października 2018 r. oraz 1240/2019 z 1 sierpnia 2019 r. (zawarta na okres od 1 sierpnia 2019 r. do 31 maja 2022 r.).

²⁶ Dalej: GPP.

²⁷ Paragraf 6 ust. 2 umowy nr 252/2018 z 1 lutego 2018 r.

²⁸ Zapis wprowadzony aneksem nr 1/2018 z 12 października 2018 r. (paragraf 6 ust. 3 umowy nr 252/2018 z 1 lutego 2018 r.).

²⁹ Do 30 września 2019 r. (pozwolenie wodnoprawne nr WOSRL.KK.6223-27/2009); do 3 grudnia 2019 r. (WOSRL.KK.6223-36/2009); do 15 sierpnia 2020 r. (WOSRL.KK.6223-32/2010); do 27 czerwca 2020 r. (WOSRL.KK.6223-21/2010); do 15 sierpnia 2020 r. (WGKiOŚ-II.GK.-6210/5-5/10); do 24 stycznia 2021 r. (WOSRL.KK.6223-64/2010); do 27 czerwca 2021 r. (WOSRL. 6341.44.02.2011.KK).

³⁰ Paragraf 6 ust. 1 lit. b umowy nr 1240/2019 z 1 sierpnia 2019 r.

³¹ Odpowiednio w poszczególnych latach: 68,7 tys. zł; 81,4 tys. zł oraz 132 tys. zł.

3) Usługa konserwacji oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Krępku realizowana była na podstawie umowy z 18 stycznia 2008 r.³² Spółka zobowiązała się do dokonywania comiesięcznego przeglądu (sprawdzenia działania pomp, nastawiania i kontroli automatyki, kontroli ogólnego działania pracy oczyszczalni i zainstalowanych w niej urządzeń, wykonywania prac poprawiających pracę oczyszczalni), wywozu wozem asenizacyjnym osadu zgromadzonego w oczyszczalni oraz przeprowadzania analizy ścieków oczyszczonych. Z tytułu realizacji umowy ustalono wynagrodzenie miesięczne w kwocie 0,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 605-607)

Łącznie z tytułu konserwacji oczyszczalni ścieków, Spółka uzyskała przychody w kwocie 7,2 tys. zł³³.

(akta kontroli str. 620, 914)

4) Przyjmowanie przez Spółkę nieczystości ciekłych³⁴ odbywało się na podstawie 12 umów, z tego przedmiotem sześciu umów był odbiór nieczystości przywożonych ze zbiorników bezodpływowych wyłącznie z nieruchomości z obszaru Gminy³⁵, dwóch umów na odbiór nieczystości z dwóch zakładów pracy z terenu Gminy³⁶, jednej umowy na odbiór nieczystości pochodzących z mycia pojemników z obszaru Gminy³⁷, a także trzech umów obejmujących odbiór nieczystości ciekłych z nieruchomości z obszaru Gminy oraz z obszaru innych gmin, wskazanych w §1 umów³⁸. Łącznie z tytułu przyjmowania nieczystości ciekłych, Spółka uzyskała w latach 2018 –2020 przychody w kwocie 1 067,6 tys. zł³⁹. Transport nieczystości do punktu zlewnego na terenie oczyszczalni ścieków w Goleniowie, odbywał się po uzyskaniu wymaganych zezwoleń. Potwierdzenie ilości przyjmowanych nieczystości odbywało się zgodnie z postanowieniami zawartych umów (tj. przewóz nieczystości realizowany był przez uprawnione podmioty, a ich odbiór udokumentowany w sposób przewidziany w umowie). Prowadzona przez Spółkę ewidencja w systemie finansowo – księgowym Spółki, nie umożliwiła wyodrębnienia ilości odebranych nieczystości płynnych oraz przychodów z tego tytułu, w podziale na nieczystości pochodzące z obszaru Gminy oraz z obszarów innych gmin⁴⁰.

(akta kontroli str. 483, 901-905, 914)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że aneksy rozszerzające przedmiot umowy o przyjmowanie nieczystości płynnych z obszaru Gminy Płoty i Stara Dąbrowa oraz z terenu Gmin Stepnica i Maszewo zostały zawarte na prośbę podmiotów, jako dodatkowa możliwość zrzutu ścieków w punkcie zlewnym na oczyszczalni w Goleniowie *i stanowi wg ich deklaracji rezerwowe miejsce zrzutu ścieków w stosunku do podstawowych zlokalizowanych na obszarze wymienionych gmin lub innych gmin (podmiotów posiadających taką możliwość). Na przykład*

³² Umowa nr 1/SO/2008 zawarta na czas nieokreślony.

³³ Odpowiednio w poszczególnych latach: 68,7 tys. zł; 81,4 tys. zł oraz 132 tys. zł.

³⁴ W automatycznej stacji zlewczej zlokalizowanej w oczyszczalni ścieków w Goleniowie.

³⁵ Umowy zawarte do dnia obowiązywania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych z obszaru Gminy: GWiK/TO/ŚD/04/2020 z 2 października 2020 r.; GWiK/TO/ŚD/01/2020 z 19 sierpnia 2020 r.; GWiK/DT/ŚD/01/2016 z 2 maja 2016 r.; GWiK/ZP/24/2013 z 1 lipca 2013 r.; GWiK/DT/ŚD/02/2019 z 1 października 2019 r. oraz GWiK/DT/ŚD/01/2019 z 11 lutego 2019 r.

³⁶ GWiK/ZP/19/2015 z 1 czerwca 2015 r. oraz GWiK/DT/ŚD/03/2018 z 8 maja 2018 r.

³⁷ GWiK/TO/ŚD/03/2020 z 28 września 2020 r. zawarta z PGK Sp. z o.o.

³⁸ Umowy: 08/DT/2011 z 1 lutego 2011 r. obejmująca poza obszarem Gminy, obszar Gmin Przybiernów i Stepnica, a od 7 sierpnia 2015 r. dodatkowo Maszewo i Osina; GWiK/DT/ŚD/04/2018 z 18 czerwca 2018 r., obejmująca dodatkowo od 22 lipca 2020 r. Gminy Płoty i Stara Dąbrowa, a także 01/DT/2012 z 5 stycznia 2012 r., obejmująca również obszar Gminy Stepnica, a od 9 listopada 2020 r. dodatkowo Gminy Maszewo.

³⁹ Odpowiednio w poszczególnych latach: 319,8 tys. zł; 355,8 tys. zł oraz 392 tys. zł.

⁴⁰ Szczegółowym badaniem objęto odbiór nieczystości płynnych od kontrahenta nr 19922 na podstawie umowy nr GWiK/ZP/19/2015 w latach 2018-2020 (w czerwcu i grudniu).

w przypadku gminy Stepnica w decyzji (...) jako miejsce oddawania ścieków wskazano oczyszczalnię należącą do Spółki Wodnej Międzyodrze w Szczecinie. Przyjmowanie nieczystości płynnych pochodzących z kabin sanitarnych (przenośnych urządzeń sanitarnych) czy też ze zbiorników bezodpływowych nie wymaga zawierania porozumień międzygminnych w tym celu, a jedynie uzyskania stosownych zezwoleń na świadczenie tego rodzaju usług wydawanych przez wójta, burmistrza czy prezydenta danej gminy czy miasta. (...) Wskazana działalność (...) pozwala obniżyć koszty działalności podstawowej (taryfowej) co przekłada się bezpośrednio na obniżenie wysokości opłat za wodę i ścieki, gdyż o całość uzyskanych z tego tytułu przychodów obniżane są w kalkulacji taryf niezbędne przychody. Tym bardziej taka działalność jest uzasadniona w sytuacji, gdy tego rodzaju usługi nie wymagają żadnych nakładów finansowych do ich świadczenia z jednej strony, a pozwalają jednocześnie wykorzystać optymalnie wydajność oczyszczalni ścieków z drugiej strony.

(akta kontroli str. 425, 432-433)

1.4. Struktura Spółki zorganizowana była w sposób odpowiadający realizacji zadań określonych w umowie zawiazania Spółki, w tym spełniających kryteria użyteczności publicznej. Według Regulaminu Organizacyjnego Spółki⁴¹, jej działalnością kierował jednoosobowo Prezes Zarządu, który również reprezentował Spółkę na zewnątrz. Prezesowi podlegali bezpośrednio: dyrektor ds. technicznych (pion techniczny), główny księgowy (pion ekonomiczny), kierownik Biura Obsługi Klientów oraz kierownik Biura Funduszu Spójności. Prezesowi podlegały również bezpośrednio pracownicy zajmujący jednoosobowo stanowiska, w tym związane z obsługą organizacyjno-administracyjną Spółki (m.in. specjaliści: ds. zakupów i zamówień publicznych; ds. zarządzania systemami informatycznymi i automatyki), a także główni specjaliści: ds. inwestycji i rozwoju; ds. ochrony środowiska oraz specjalista ds. zarządzania kanalizacją deszczową.

Pion techniczny odpowiedzialny był m.in. za realizację zadań związanych z eksploatacją sieci wodociągowo – kanalizacyjnej, oczyszczalni ścieków, ujęć i stacji uzdatniania wody i laboratorium, konserwacją i zarządzaniem systemami automatyki oraz sterowania. Biuro Obsługi Klientów zajmowało się m.in. zawieraniem umów o dostawę wody i zrzut ścieków, a także rozliczaniem ww. usług. Do zadań Biura Funduszu Spójności należało m.in. zarządzanie i wdrażanie rzeczowe oraz finansowe projektów realizowanych ze środków Funduszu Spójności.

(akta kontroli str. 107-112, 114-117, 136)

W latach 2018 – 2020 (na 31 grudnia) zatrudnienie ogółem w GWiK Sp. z o.o. wyniosło odpowiednio 74, 79 i 80 osób (wzrost w tym okresie o 8,1%). Liczba pracowników produkcyjnych wzrosła z 28 do 31 osób (wzrost o 10,7%), a pracowników nieprodukcyjnych z 46 do 49 osób (wzrost o 6,5%). Stała była liczba członków Rady Nadzorczej Spółki (trzech) oraz liczba członków Zarządu (jeden). Wynagrodzenia brutto pracowników ogółem wyniosły odpowiednio 4 359,0 tys. zł, 4 679,2 tys. zł oraz 4 919,9 tys. zł. Zwiększała się wartość świadczeń poniesionych na rzecz pracowników, z 304,2 tys. zł do 333,9 tys. zł (o 9,8%).

(akta kontroli str. 183, 259-260, 313, 391-392, 634)

1.5. Zasady sprawowania nadzoru określone zostały m.in. w umowie Spółki. Nadzór Wspólników nad funkcjonowaniem GWiK Sp. z o.o. odbywał się m.in. poprzez określanie i rozliczanie celów zarządczych, zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu (określających m.in. uprawnienia i obowiązki), przyznawanie części zmiennej wynagrodzenia Prezesowi Zarządu, określenie wymogów jakie

⁴¹ Wprowadzony uchwałą Rady Nadzorczej GWiK Sp. o.o. Nr 17/VIII/2019 z 26 sierpnia 2019 r.

muszą spełniać kandydaci na członka Zarządu, ocenę i zatwierdzanie sprawozdań Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdań finansowych, podejmowanie uchwał w zakresie podziału zysku rocznego, a także zatwierdzanie Regulaminu Działalności Rady Nadzorczej.

(akta kontroli str. 80-82, 137, 144, 275-276, 281, 406-407, 699-707, 710-712, 907)

Zasady wykonywania przez Radę Nadzorczą obowiązków związanych z nadzorem nad funkcjonowaniem Spółki uregulowane zostały w Regulaminie Działalności⁴². Zgodnie z ww. Regulaminem, Rada wykonywała stały nadzór nad działalnością Spółki, w tym poprzez kontrolę jej gospodarki finansowej. Zadania w zakresie nadzoru realizowane były m.in. poprzez powoływanie i odwoływanie członków Zarządu Spółki, ocenę sprawozdań Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdań finansowych, ocenę wniosków Zarządu dotyczących podziału zysku rocznego, wnioskowaniu udzielenia absolutorium dla Zarządu Spółki, zawieranie umów z Członkami Zarządu Spółki, opiniowanie Regulaminu Organizacyjnego Spółki, rozpatrywanie i opiniowanie wieloletnich programów rozwoju Spółki opracowywanych przez Zarząd, opiniowanie wszystkich spraw będących przedmiotem obrad Zgromadzenia Wspólników, a także rozpatrywanie i rozstrzyganie wniosków zgłaszanych przez Zarząd. Rada Nadzorcza podejmowała uchwały w sprawie zaopiniowania wniosków Zarządu do Wspólników Spółki o podjęcie uchwał w przedmiocie wyrażenia zgody na zaciągnięcie zobowiązań w formie kredytu na realizację zadań lub na ustanowienie hipotek na nieruchomościach Spółki (jako formy zabezpieczenia kredytu). Członkowie Rady Nadzorczej uczestniczyli w Zgromadzeniu Wspólników z głosem doradczym. Rada Nadzorcza corocznie składała Zgromadzeniu Wspólników sprawozdanie z własnej działalności.

(akta kontroli str. 139-141, 146-150, 907, 910)

Zasady wykonywania przez Prezesa Zarządu obowiązków związanych z nadzorem nad funkcjonowaniem Spółki uregulowane zostały m.in. w Regulaminie Organizacyjnym oraz w umowach o świadczenie usług zarządzania. Prezes Spółki spełniał kryteria określone uchwałą Wspólników w sprawie wymogów, jakie musi spełniać kandydat na członka Zarządu Spółki⁴³.

(akta kontroli str. 109, 144-145, 408-409, 411, 413, 416-421, 941)

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że *poza regulaminem organizacyjnym oraz umową o świadczenie usług zarządzania obowiązki Rady Nadzorczej związane z nadzorem nad funkcjonowaniem Spółką zostały określone w Regulaminie działalności Rady Nadzorczej oraz w Umowie Spółki. Ponadto każde działanie Spółki poprzedzone było podjęciem przez Radę Nadzorczą uchwał w przedmiocie zaopiniowania działań i rekomendacji do zatwierdzenia przez Wspólnika Spółki.*

(akta kontroli str. 425, 433)

W Spółce prowadzono analizy służące zapewnieniu rzetelnych danych i informacji organom GWiK Sp. z o.o. Wyniki analiz wykorzystywane były m.in. do sporządzania corocznych sprawozdań Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdań finansowych. Analizie i ocenie poddawana była realizacja celów zarządczych. Informacje dotyczące działalności Spółki (m.in. zestawienia należności i zobowiązań, informacje o wysokości kapitału zakładowego), przekazywane były okresowo Burmistrzowi.

⁴² Regulamin Działalności Rady Nadzorczej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością „Goleniowskie Wodociągi i Kanalizacja” zatwierdzony uchwałą Nr 14/VI/2008 z dnia 3 czerwca 2008 r. Zgromadzenia Wspólników GWiK Sp. o.o.

⁴³ Uchwała Wspólników Spółki Nr 8/VI/2017 z 19 czerwca 2017 r. w sprawie określenia wymogów jakie musi spełniać kandydat na członka Zarządu GWiK Sp. z o.o.

(akta kontroli str. 146-150, 153-271, 273-274, 278, 282-402, 404-405, 628-633)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że na każdym posiedzeniu Rady Nadzorczej Zarząd przedstawia analizę sytuacji finansowej Spółki. Rada Nadzorcza otrzymuje raport z wykonania planu sprzedaży taryfowej oraz aktualne dane finansowe i ekonomiczne, zestawione z wartościami planowanymi w biznesplanie (...). Większe inwestycje poprzedzane są analizą ekonomiczną i studium wykonalności. Jako przykład może służyć budowa farm fotowoltaicznych (zrealizowana w 2019 roku) czy analiza opłacalności budowy biogazowni na terenie oczyszczalni ścieków (inwestycja w fazie planowania). Zarząd spółki na bieżąco otrzymuje informację o kondycji finansowej spółki, w postaci zestawień generowanych na bieżąco z systemu finansowo-księgowego ERTA (wykonanie planu sprzedaży, rachunek zysków i strat, raport z wykonania biznesplanu i inne).

(akta kontroli str. 425, 433, 446-473)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spółka świadczyła usługi w zakresie dostarczania wody i odprowadzania ścieków poza terenem Gminy, tj. dla mieszkańców osiedla Załom w Szczecinie (w rejonie ul. Lubczyńskiej⁴⁴). Według danych Spółki, nie zostało zawarte porozumienie w sprawie świadczenia ww. usług pomiędzy Gminami Szczecin i Goleniów. Działalność prowadzona była na podstawie decyzji z 26 maja 2008 r.⁴⁵ w sprawie wydania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, wydanej z upoważnienia Prezydenta Miasta Szczecin. W latach 2018-2020 przychody z tego tytułu wyniosły 213,5 tys. zł (odpowiednio: 70,7 tys. zł; 71,1 tys. zł oraz 71,7 tys. zł).

(akta kontroli str. 474-477, 914)

Zgodnie z § 2 ust. 3 uchwały Rady Miejskiej w Goleniowie⁴⁶, przedmiotem działania Spółki było zarządzanie i eksploatacja ujęć wody i sieci wodociągowych oraz sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków na terenie Gminy.

(akta kontroli str. 10)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że włączenie osiedla mieszkaniowego Załom w Szczecinie do systemu wodociągowego i kanalizacyjnego Gminy Goleniów nastąpiło przed powstaniem GWiK Sp. z o.o., a z chwilą powstania Spółka przejęła istniejącą infrastrukturę. Spółka podejmowała kilkakrotnie działania zmierzające do uregulowania tej sytuacji i przejęcia zadania dostawy wody i odbioru ścieków przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Szczecinie.

(akta kontroli str. 424, 428, 480, 612)

Burmistrz udzielił wyjaśnień w tej sprawie w treści tożsamej z wyjaśnieniami złożonymi przez Prezesa Spółki.

(akta kontroli str. 622, 697)

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁴⁷, do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Zgodnie z art. 74 ww. ustawy, gminy mogą zawierać porozumienia międzygminne w sprawie powierzenia jednej z nich określonych przez nie zadań publicznych.

⁴⁴ Ograniczonego do działek ewidencyjnych o numerach 390/5, 390/6 do 390/22 z obr. 4003.

⁴⁵ Nr WGKiOŚ.I.BG-7015/127/08 z 26 maja 2008 r..

⁴⁶ Nr XI/102/07 z 29 sierpnia 2007 r.

⁴⁷ Dz. U. z 2020 r., poz. 713, ze zm.

W kontrolowanym okresie Spółka świadczyła usługi na obszarze Gminy Szczecin, mimo braku porozumienia międzygminnego pomiędzy Gminą Szczecin i Goleniów w zakresie dostarczania wody i odprowadzania ścieków dla mieszkańców Załomia.

(akta kontroli str. 914)

2. W latach 2019-2020 Spółka świadczyła usługi, które nie były wymienione w przedmiocie działalności wskazanej w umowie Spółki lub KRS, polegające na wynajmie samochodu ciśnieniowego lub pozostałego sprzętu uzyskując przychody w łącznej kwocie 5,1 tys. zł (co stanowiło 0,01% przychodów Spółki ogółem w latach 2019-2020).

(akta kontroli str. 32-33, 41-42, 84-100, 105-106, 497-511, 914-918)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że (...) *każda dodatkowa działalność gospodarcza, która nie jest zabroniona, a pozwala obniżyć koszty działalności podstawowej (taryfowej), ma bezpośredni wpływ na obniżenie wysokości taryfy opłat za wodę i ścieki. Spółka ma obowiązek szukać wszelkich sposobów, które pozwolą ograniczyć koszty działalności taryfowej. (...) zadania z zakresu infrastruktury technicznej, społecznej, porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz ładu przestrzennego i ekologicznego jednostki samorządu terytorialnego wykonują m.in. dzięki racjonalnemu gospodarowaniu mieniem komunalnym, a bezwzględne pozbawienie ich możliwości angażowania się w działalność gospodarczą powoduje istotne uszczuplenie środków finansowych niezbędnych do wykonywania zadań podstawowych.*

(akta kontroli str. 425, 430-431)

3. Dwa wnioski o zmianę wpisu w KRS złożono z naruszeniem siedmiodniowego terminu wynikającego z art. 22 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym⁴⁸. Dotyczyło to wniosku złożonego 8 października 2019 r. (po 18 dniach), związanego z odwołaniem członka Rady Nadzorczej Spółki dokonanego uchwałą z 20 września 2019 r. oraz podwyższenia 18 września 2020 r. kapitału zakładowego⁴⁹ (wniosek złożony 7 października 2020 r., tj. po 19 dniach).

(akta kontroli str. 23-30, 89-100, 501, 505, 506)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że wpływ na zwłokę w złożeniu wniosków o wpis do KRS miał stan epidemii COVID-19. Ograniczenia wynikające z wprowadzonych obostrzeń powodowały utrudnienia w kontakcie z KRS.

(akta kontroli str. 481, 495)

Według notatki pracownika Spółki, podczas weryfikacji składanych dokumentów pracownik Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum stwierdził, że wniosek dotyczący podwyższenia kapitału zakładowego Spółki składany był na nieaktualnym druku. Złożenie wniosku na aktualnym druku wymagało ponownego telefonicznego umówienia się na wizytę. W przypadku wniosku złożonego 8 października 2019 r., zwłoka spowodowana była okolicznością złożenia jednego wniosku, zawierającego zarówno uchwałę odwołującą, jak i powołującą członka Rady Nadzorczej.

(akta kontroli str. 496)

Zdaniem NIK, uwzględniając okoliczności związane ze stanem epidemii COVID-19, do niedochowania terminów przyczyniły się również działania Spółki.

4. Do 14 kwietnia 2021 r. nie wystawiono faktury i nie obciążono Gminy kosztami za wykonanie świadczeń związanych z uzyskaniem pozwoleń wodnoprawych na usługi wodne obejmujące odprowadzanie wód opadowych lub roztopowych, mimo, że decyzje Dyrektora Zarządu Zlewni w Stargardzie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie uzyskano 14 września 2020 r.⁵⁰ oraz 1 października

⁴⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 112, ze zm.

⁴⁹ Do 85 758,5 tys. zł.

⁵⁰ SZ.ZUZ.3.4210.70.3.2020.JF.

2020 r.⁵¹ Powyższe skutkowało m.in. nieujęciem przychodu z tego tytułu w księgach rachunkowych 2020 r. oraz niedokonaniem rozliczeń z urzędem skarbowym. W toku kontroli NIK, 14 kwietnia 2021 r. wystawiono fakturę⁵² za uzyskanie ww. pozwoleń wodnoprawnych, a 26 kwietnia 2021 r. otrzymano wynagrodzenie w kwocie 19,7 tys. zł (w tym 3,7 tys. zł podatek VAT).

(akta kontroli str. 568-573, 577-583, 919-920)

Zgodnie z § 6 ust. 3 umowy nr 1240/2019 z 1 sierpnia 2019 r., faktura VAT wystawiana miała być przez Spółkę każdorazowo po uzyskaniu pozwolenia wodnoprawnego. Zgodnie z ust. 4 ww. paragrafu, wynagrodzenie miało być płatne w terminie 21 dni od daty doręczenia faktury.

(akta kontroli str. 549)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że niewystawienie faktur nastąpiło z winy pracownika odpowiedzialnego za realizację umowy. Wystawiona faktura zostanie *ujęta jako przychód roku 2020 dla celów podatku dochodowego od osób prawnych oraz zostanie wykazana w rejestrze sprzedaży dla celów VAT w październiku 2020 r. (zostanie dokonana korekta JPK_VAT7)*.

(akta kontroli str. 512, 667)

5. Nie zostały dotrzymane terminy uzyskania pięciu pozwoleń wodnoprawnych, wskazanych w umowach zawartych z Gminą nr 252/2018 z 1 lutego 2018 r.⁵³ oraz 1240/2019 z 1 sierpnia 2019 r., tj.:

- a) pozwolenie wodnoprawne nr SZ.ZUZ.3.421.45.4.2018.ŻS2 uzyskane zostało 24 stycznia 2019 r. (wniosek Gminy z 9 października 2018 r.), podczas gdy poprzednie pozwolenie nr WOSRL.RJ.6223-36/08 obowiązywało do 29 września 2018 r.,
- b) pozwolenie wodnoprawne nr SZ.ZUZ.3.421.44.4.2018.ŻS2 uzyskane zostało 7 lutego 2019 r. (wniosek Gminy z 9 października 2018 r.), podczas gdy poprzednie pozwolenie nr WOSRL.RJ.6223-20/2008 obowiązywało do 1 sierpnia 2018 r.⁵⁴,
- c) pozwolenie wodnoprawne nr SZ.ZUZ.3.421.37.3.2019.EK3 uzyskane zostało 18 października 2019 r. (wniosek Gminy z 9 września 2019 r.), podczas gdy poprzednie pozwolenie nr WOSRL.KK.6223-27/2009 obowiązywało do 30 września 2019 r.,
- d) pozwolenie wodnoprawne nr SZ.ZUZ.3.421.55.4.2019.EK3 uzyskane zostało 3 lutego 2020 r. (wniosek Gminy z 5 grudnia 2019 r.), podczas gdy poprzednie pozwolenie nr WOSRL.KK.6223-36/2009 obowiązywało do 3 grudnia 2019 r.,
- e) do 14 kwietnia 2021 r. nie uzyskano pozwolenia wodnoprawnego, w przypadku którego poprzednie pozwolenie obowiązywało do 24 stycznia 2021 r. (nr WOSRL.KK.6223-64/2010).

Opóźnienie uzyskania czterech pozwoleń wodnoprawnych (wymienionych w pkt a, c-e) wynosiło od 18 do 117 dni. Pozwolenie nr SZ.ZUZ.3.421.44.4.2018.ŻS2 z 7 lutego 2019 r. (pkt b) uzyskano 190 dni po upływie terminu obowiązywania poprzedniego pozwolenia oraz 99 dni po terminie określonym w umowie.

(akta kontroli str. 514-604, 618, 919-920)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że uzyskanie nowych pozwoleń wiązało się z wydłużonymi terminami uzyskiwania dokumentacji archiwalnej lub przewlekłością postępowań w wydawaniu pozwoleń, mimo składania wniosków o wydanie nowych w terminie obowiązywania pozwoleń. Ponadto w każdym przypadku, weryfikacji wymagała

⁵¹ SZ.ZUZ.3.4210.91.4.2020.MC.

⁵² Nr 000068/2021/U/794.

⁵³ Wraz z aneksem nr 1/2018 z 12 października 2018 r.

⁵⁴ Zgodnie z umową pozwolenie wodnoprawne miało być uzyskane do 31 października 2018 r.

wielkość powierzchni i jej rodzaj w danej zlewni, z której pozwolenie obejmowało odprowadzanie wód opadowych lub roztopowych. Miało to istotne znaczenie w związku z ujawnionymi różnicami między aktualnym stanem zagospodarowania terenu na niektórych zlewniach, a opisanym w archiwalnych operatach wodnoprawnych. Taka weryfikacja wiązała się z pracami terenowymi, a czasami koniecznością wykonania prac geodezyjnych. Również okres pandemii i związane z nią obostrzenia utrudniały prowadzenie takich prac, czy pozyskiwanie dokumentacji archiwalnej. Wskazane w umowie terminy zostały wykazane jako terminy obowiązywania pozwoleń. Wyjaśnił ponadto, że w zakresie pozwoleń wodnoprawnych o nr WOSRLKK.6223-64/2010 oraz WOSRL.6341.44.02.2011.KK, w dniu 28 kwietnia 2021 r. zostało udzielone zamówienie na wykonanie operatów wodnoprawnych. Prace związane z uzyskaniem pozwolenia o nr WOSRLKK.6223-64/2010 zostały rozpoczęte już w październiku 2020 r., niestety ze względu na absencję chorobową pracownika w firmie realizującego umowę, przygotowanie niezbędnych informacji dla potencjalnego wykonawcy operatu zostało przesunięte w czasie, a kolejny szczyt pandemii COVID-19 dodatkowo opóźnił te działania. Ponadto wyjaśnił, że nie wystąpiła okoliczność zastosowania przez uprawniony organ opłaty podwyższonej dla odprowadzania wód opadowych.

(akta kontroli str. 512-513, 667-668, 945, 946)

Burmistrz wyjaśnił, że zgodnie z § 3 ust. 14 umowy nr 252/2018 oraz aneksem nr 1/2018 określono terminy obowiązywania pozwoleń wodnoprawnych. Zgodnie z § 3 ust. 14 umowy nr 1240/2019 terminy również zostały dookreślone przy terminach obowiązywania pozwoleń wodnoprawnych. W związku z czym oczywiste jest, że Zamawiający określił terminy uzyskania nowych decyzji. Ponadto wyjaśnił, że Spółka informowała o trudnościach w terminowym uzyskaniu pozwoleń wodnoprawnych. Podane przez Spółkę przyczyny opóźnień pozostawały w trakcie analizowania, czy Wykonawca popadł w zwłokę. Wobec faktu, że umowa była w trakcie realizacji oraz w związku z przepisami dotyczącymi szczególnych rozwiązań w czasie epidemii COVID-19, podjęte zostaną odpowiednie działania zgodnie z ostatecznymi ustaleniami. W związku z powyższym nie było również możliwe określenie aneksem nowych terminów uzyskania pozwoleń.

(akta kontroli str. 622, 698)

Zdaniem NIK, nieuzyskanie pozwoleń wodnoprawnych przed upływem terminu poprzednio obowiązujących rozstrzygnięć, powodował odprowadzanie wód opadowych lub roztopowych bez stosownego zezwolenia. Postanowienia umów zawartych z Gminą nie przewidywały okoliczności uzasadniających odstępstwa od wskazanych terminów uzyskania pozwoleń lub możliwości ich zmian. Ponadto w czterech przypadkach⁵⁵, wnioski o wydanie nowych pozwoleń nie zostały złożone w terminie obowiązywania poprzednich pozwoleń wodnoprawnych. W dwóch przypadkach⁵⁶, nie został spełniony warunek określony w art. 414 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne⁵⁷, zgodnie z którym pozwolenia wodnoprawne na usługi wodne nie wygasają, jeżeli w terminie 90 dni przed upływem okresu na który były wydane, zostanie złożony wniosek o ustalenie kolejnego okresu obowiązywania tych pozwoleń.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą prowadzona działalność mieściła się w sferze użyteczności publicznej. Struktura organizacyjna Spółki zapewniała wykonywanie zadań statutowych. W sposób prawidłowy określono i stosowano zasady sprawowania nadzoru. W Spółce prowadzono okresowe analizy, służące

⁵⁵ Wskazanych w pkt a, b, d oraz e.

⁵⁶ Wskazanych w pkt b oraz c.

⁵⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 624, ze zm.

zapewnieniu rzetelnych danych i informacji o jej działalności. Spółka świadczyła usługi dostarczania wody i odprowadzania ścieków, w tym poza terenem Gminy (tj. dla mieszkańców Gminy Szczecin), uzyskując przychody w wysokości 213,5 tys. zł. Natomiast świadczone usługi wynajmu sprzętu nie były wymienione w przedmiocie działalności wskazanej w umowie Spółki. Nieprawidłowo, w tym nieterminowo, realizowano zadania związane z uzyskaniem pozwoleń wodnoprawych. Dopiero w toku kontroli NIK uzyskano kwotę 19,7 tys. zł brutto z tytułu wykonania w 2020 r. ww. usług na rzecz Gminy.

OBSZAR

2. Zgodność realizowania zadań z obowiązującymi przepisami, w tym ustawy o zamówieniach publicznych lub regulacjami wewnętrznymi

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach 2018-2020 Spółka udzieliła zamówień publicznych na łączną kwotę 59 855,4 tys. zł, z tego: 45 714,4 tys. zł (76,4%)⁵⁸ o wartości przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty, o której mowa w art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo Zamówień Publicznych⁵⁹ i mniejszej od kwot określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp; 2 769,9 tys. zł (4,6%) o wartości równej lub przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty, o której mowa w art. 11 ust. 8 ustawy Pzp oraz 11 371,1 tys. zł (19,0%) z wyłączeniem stosowania procedur ustawy Pzp.

(akta kontroli str. 937-938)

Badaniem objęto sześć zamówień publicznych o wartości 2 129,7 tys. zł (3,6% łącznej wartości zamówień udzielonych w latach 2018-2020), z tego pięć zamówień sektorowych na kwotę 2 002,2 tys. zł⁶⁰ zrealizowanych na podstawie Regulaminu Udzielania Zamówień⁶¹ oraz jedno zamówienie publiczne zrealizowane z wyłączeniem procedur ustawy Pzp i Regulaminu Udzielania Zamówień na kwotę 127,5 tys. zł⁶². Postępowania prowadzono z wyłączeniem przepisów ustawy Pzp z uwagi na wartość zamówień, które nie przekraczały progów dla zamówień sektorowych. Wszystkie postępowania przeprowadzono zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym z zastosowaniem obowiązujących regulacji dokonano: wyłączenia osób, które brały udział w postępowaniu; ustalenia wartości szacunkowej zamówienia; określenia kryteriów oceny ofert; ogłoszenia zamówienia; składania i otwarcia ofert, wyboru wykonawcy oraz spełnienia obowiązków informacyjnych; zawarcia umowy; sporządzenia protokołu postępowania o zamówienie publiczne.

(akta kontroli str. 646-666, 669-675, 878-886, 894-900, 937-938)

Wszystkie badane zamówienia publiczne realizowane były zgodnie z warunkami zawartych umów, m.in. w zakresie przedmiotu zamówienia, terminu wykonania

⁵⁸ W tym kwota 27 564,7 tys. zł (46,1% ogółem udzielonych zamówień) stanowiła zamówienia sektorowe.

⁵⁹ Dz.U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm.; dalej ustawa Pzp. Od 1 stycznia 2021 r. obowiązuje ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo Zamówień Publicznych (Dz.U. poz. 2019 ze zm.).

⁶⁰ Tj. zaprojektowanie i budowa sieci wodociągowej do budynków nr 48, 49, 50, 51, 51a, 52 w miejscowości Żółwia Błoc (544,7 tys. zł); zakup dwóch osobowych samochodów elektrycznych i stacji szybkiego ładowania samochodów (336,3 tys. zł); świadczenie kompleksowej usługi sprzątnięcia i konserwacji budynków GWiK Sp. z o.o. w Goleniowie (71,2 tys. zł); zakup i dostawa wodomierzy, modułów radiowych dla GWiK Sp. z o.o. w Goleniowie (593,5 tys. zł); świadczenie usług sukcesywnego wywozu i zagospodarowania ustabilizowanych komunalnych osadów ściekowych na cele nierolnicze z oczyszczalni ścieków w miejscowości Goleniów oraz Komarowo (456,5 tys. zł).

⁶¹ Tekst jednolity zatwierdzony Zarządzeniem nr 11/IX/2015 r. z 16 września 2015 r. Prezesa Zarządu GWiK Sp. z o.o., dotyczącego zamówień stanowiących zamówienia sektorowe w rozumieniu art. 132 i art. 133 ustawy Pzp o wartości nie przekraczającej kwot określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp; dalej: Regulamin Udzielania Zamówień.

⁶² Świadczenie obsługi prawnej w zakresie działalności GWiK Sp. z o.o. (postępowanie wyłączone ze stosowania przepisów ustawy Pzp oraz Regulaminu Udzielania Zamówień na kwotę 127,5 tys. zł).

i wysokości wynagrodzenia wykonawców. Poniesione z tytułu realizacji zamówień koszty były należne i nie stwierdzono niegospodarnych wydatków.

(akta kontroli str. 646-666, 669-675, 878-886, 894-900)

2.2. Koszty sponsoringu (w tym współorganizacji wydarzeń społecznych), współpracy partnerskiej oraz darowizn poniesionych przez Spółkę w latach 2018-2020, wyniosły łącznie 43,2 tys. zł⁶³. Środki finansowe przekazywane były szkołom lub Radzie Rodziców, Goleniowskiemu Domowi Kultury oraz organizacjom działającym w sferze społecznej, edukacyjnej lub kulturalnej. Przeznaczono je na współorganizację wydarzeń, w ramach których realizowano zadania promocyjne lub informacyjne dotyczące działalności Spółki. Celem było kreowanie pozytywnego i proekologicznego wizerunku Spółki, w tym propagowanie zdrowego trybu życia przez zachęcanie do picia wody wodociągowej i informowanie o jej roli dla organizmu człowieka. Ponadto w 2020 r. przekazano Gminie maseczki ochronne (darowizna rzeczowa o wartości 6,1 tys. zł).

(akta kontroli str. 638-639, 694, 936)

W Spółce nie określano zasad udzielania darowizn i zawierania umów sponsoringu, decyzje w tym zakresie podejmował Prezes Zarządu. Podstawą udzielenia darowizn były złożone wnioski lub zawarte umowy. W umowach zawierano postanowienia zabezpieczające interes Spółki lub zapewniające możliwość sprawowania rzetelnego nadzoru nad ich wykonywaniem. Polegały one m.in. na zobowiązaniu do przedstawiania Spółce do akceptacji projektów materiałów promocyjnych związanych z przedmiotem umowy zawierających logo Spółki oraz do przedstawiania informacji i wyjaśnień związanych z realizacją zadania w formie raportu z przeprowadzonych działań. Rozliczenia poniesionych wydatków stanowiły także podstawę do weryfikacji i oceny realizacji celów zarządczych realizowanych przez Prezesa Spółki.

(akta kontroli str. 639-644)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że Spółka świadczy usługi publiczne, pełni wielopłaszczyznową rolę w społeczności lokalnej i powinna zabiegać o pozytywny wizerunek wśród mieszkańców. *Misja (...) spółki komunalnej świadczącej usługi publiczne, nie koncentruje się na generowaniu zysku, a raczej na realizowaniu zadań na rzecz społeczności lokalnych, z założeniem racjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami. Zadania te służą mieszkańcom. Stąd działania informacyjne, wizerunkowe i marketingowe (...) powinny się koncentrować na racjonalizacji zużycia (w tym także oszczędności w zużyciu wody). Celem tych działań jest kształtowanie postaw społecznie pożytecznych oraz informowanie społeczności lokalnych o zakresie i efektach swoich działań. Temu też służyły zawierane umowy o współpracy czy umowy sponsorskie. W wyniku których organizacje będące stroną umowy zobowiązywały się do propagowania zdrowego trybu życia min. poprzez propagowanie picia wody z kranu. Decyzje o podjęciu współpracy były podejmowane przez Zarząd Spółki, najczęściej na wniosek organizacji (...). Podstawowym kryterium jest współpraca z dziećmi i młodzieżą, gdyż Spółka wychodzi z założenia, że zaszczepienie w młodych ludziach potrzeby dbania o naturę, zdrowego trybu życia i troski o środowisko będzie procentowało w przyszłości i wykształci zdrowe nawyki, z pozytywnym skutkiem dla lokalnej społeczności. Potrzeba wdrożenia programu „Pije wodę z kranu w Goleniowie” wynikała w dużej mierze z konieczności przekonania mieszkańców do szerszego korzystania z usług Spółki, przekonania ich, że woda z kranu jest bezpieczna, zdrowa i smaczna i powinni z niej racjonalnie korzystać. Od 1 stycznia 2008 r. tj. powstania Spółki, sprzedaż*

⁶³ Z tego w 2018 r. 17 tys. zł (0,09%), w 2019 r. 17,0 tys. zł (0,08%) oraz w 2020 r. 9,2 tys. zł (0,04%).

wody (a co za tym idzie odbiór ścieków) spadła. Dopiero w 2012 r. sprzedaż wyrównała się z poziomem z roku 2008. Natomiast w kolejnych latach sprzedaż rośnie systematycznie rok do roku o ok. 3,5% rocznie. (...) działania związane z opisanymi wcześniej działaniami nie mają wpływu na taryfę opłat za wodę i ścieki. Są one finansowane z zysku osiągniętego na działalności dodatkowej.

(akta kontroli str. 425, 434-435)

2.3. Zadania związane z gospodarowaniem i ochroną mienia Spółki określone były w Wieloletnich Planach Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych Miasta i Gminy Goleniów⁶⁴ uchwalanych przez Radę Miejską w Goleniowie⁶⁵. Zawarto w nich główne kierunki rozwoju infrastruktury wodociągowo - kanalizacyjnej oraz gospodarowania mieniem Spółki. W Wieloletnich Planach ujmowano m.in. przewidywane do realizacji przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne w poszczególnych latach, przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody oraz wprowadzanie ścieków, nakłady inwestycyjne oraz sposoby finansowania planowanych inwestycji. Wieloletnie Plany były na bieżąco aktualizowane. Według oceny zawartej w Wieloletnim Planie na lata 2020-2025, zarówno sieci wodociągowe, jak i sieć kanalizacji sanitarnej, (...) *z uwagi na swój różny wiek i wykonanie materiałowe posiadają zróżnicowany stan techniczny i stopień zużycia, w wielu przypadkach nadają się do wymiany.* (...) W kierunkach działań ujmowano m.in. rozbudowę, przebudowę i modernizację urzędzeń wodociągowych i kanalizacji sanitarnej, automatyzację systemów zarządzania i monitorowania ww. urzędzeń, a także odtwarzanie środków trwałych mających bezpośredni wpływ na prawidłowe ich funkcjonowanie.

(akta kontroli str. 167, 296, 435, 921-931)

Analiza obejmująca gospodarowanie mieniem Spółki przeprowadzana była również podczas corocznego sporządzania sprawozdań z działalności Spółki, w tym w zakresie realizowanych zadań inwestycyjnych.

(akta kontroli str. 167, 296)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że *w ramach corocznych przeglądów obiektów budowlanych dokonywana jest ocena stanu technicznego obiektów kubaturowych takich jak obiekty oczyszczalni ścieków czy stacji uzdatniania wody. Z kolei w zakresie obiektów liniowych (sieci) spółka na bieżąco ocenia stan techniczny posiadanego mienia, przy czym dla tych ostatnich nie są tworzone dokumenty czy opracowania.*

(akta kontroli str. 425, 435)

W latach 2018-2020 Spółka zakończyła 40 zadań inwestycyjnych oraz 16 zadań remontowych. Łączne nakłady na zadania inwestycyjne realizowane w tym okresie⁶⁶ wyniosły 32 626,9 tys. zł⁶⁷, a na zadania remontowe 1 990,6 tys. zł⁶⁸. Badaniem objęto trzy zadania inwestycyjne o łącznej wartości 18 622,3 tys. zł (57,1% poniesionych nakładów) oraz trzy zadania remontowe o łącznej wartości

⁶⁴ Dalej: Wieloletnie Plany.

⁶⁵ W kontrolowanym okresie obowiązywały: Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych Miasta i Gminy Goleniów na lata 2015-2022 będących w posiadaniu GWiK Sp. z o.o. przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Goleniowie nr VIII/48/15 z 29 kwietnia 2015 r. (zmieniany w latach 2015-2019 siedmioma uchwałami); Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych Miasta i Gminy Goleniów na lata 2020-2024 przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Goleniowie nr XIV/168/19 z 27 listopada 2019 r. oraz Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych Miasta i Gminy Goleniów na lata 2020-2025 przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Goleniowie nr XXV/371/20 z 25 listopada 2020 r.

⁶⁶ Niezależnie od terminu zakończenia.

⁶⁷ Z tego 5 471,7 tys. zł (16,8%) w 2018 r., 20 431,5 tys. zł (62,6%) w 2019 r. oraz 6 723,7 tys. zł (20,6%) w 2020 r.

⁶⁸ Z tego w 2018 r. 418,8 tys. zł (21,0%), w 2019 r. 515,1 tys. zł (25,9%) oraz w 2020 r. 1 056,7 tys. zł (53,1%).

573,1 tys. zł (28,8%). Badanie wykazało m.in., że: zadania zostały ujęte w Wieloletnich Planach, w żadnym zadaniu nie przekroczone o ponad 20% ich planowanej wartości, wszystkie zadania zostały zrealizowane przez wykonawców zewnętrznych. Wyniki kontroli nie wykazały nieprawidłowości w dokumentowaniu realizacji zadań i związanej z tym wypłaty wynagrodzenia. W odniesieniu do pięciu zakończonych zadań, nie wystąpiły sytuacje uzasadniające naliczenie kar umownych, skorzystania z prawa do odszkodowania, gwarancji lub rękojmi.

(akta kontroli str. 645, 676-690, 887-893, 911)

W przypadku realizacji dwóch zadań⁶⁹ dokonano przedłużenia terminu realizacji umowy. W obu przypadkach zmiany te były uzasadnione i związane były z koniecznością wykonania robót zamiennych lub dodatkowych, a także nieprzewidywanym przedłużeniem terminów uzyskania niezbędnych decyzji właściwych organów.

(akta kontroli str. 677-679, 890-893)

Do 14 maja 2021 r. nie zostało zakończone i rozliczone jedno zadanie inwestycyjne, polegające na przebudowie kompostowni osadów ściekowych na oczyszczalni ścieków w Goleniowie⁷⁰. W trakcie realizacji podpisano pięć aneksów do umowy, w tym ostatni (nr 5) podpisano w toku kontroli NIK (7 maja 2021 r.)⁷¹. Przedmiot umowy obejmował m.in. wykonanie robót budowlanych; dostawę urządzeń, materiałów i oprogramowania; wykonanie dokumentacji powykonawczej; szkolenie personelu; przeprowadzenie prób końcowych, w tym próby eksploatacyjnej oraz uzyskanie niezbędnych orzeczeń administracyjnych. Celem przeprowadzenia próby eksploatacyjnej miało być sprawdzenie możliwości uzyskania efektu technologicznego w całym okresie eksploatacji próbnej.

(akta kontroli str. 676-681, 726-727, 737-740, 763)

Na podstawie aneksu nr 4 podpisanego 30 stycznia 2020 r., ustalono termin wykonania zadania do 23 czerwca 2020 r. Zmiana terminu była uzasadniona i związana z koniecznością uzyskania zezwolenia na przetwarzanie odpadów (wydawanego przez Starostę Goleniowskiego po przeprowadzeniu kontroli przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska⁷²), w celu przeprowadzenia prób eksploatacyjnych⁷³. W wyniku kontroli WIOŚ, która odbyła się w okresie od 21 stycznia 2020 r. do 4 lutego 2020 r., nie stwierdzono naruszeń. W postanowieniu z 31 marca 2020 r.⁷⁴ WIOŚ negatywnie zaopiniował spełnienie wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska przez przebudowaną instalację do kompostowania osadów ściekowych. Według uzasadnienia, Spółka nie opisała we wniosku, jaki wpływ na prowadzenie odzysku substancji organicznych, mogła mieć duża rozbieżność pomiędzy rodzajami pozostałych odpadów stanowiących uzupełnienie ustabilizowanych komunalnych osadów ściekowych. Zwrócono uwagę, że mogą one zawierać odpady płyt wiórowych, a nie przedstawiono badań laboratoryjnych świadczących o tym, że nie będą one zanieczyszczone w sposób, który mógłby negatywnie oddziaływać na środowisko, życie lub zdrowie ludzi.

⁶⁹ *Przebudowa kompostowni osadów ściekowych na oczyszczalni ścieków w Goleniowie* (zadanie inwestycyjne o wartości 12 672,3 tys. zł, realizowane w ramach Projektu „Goleniów – innowacyjne technologie w ochronie środowiska” nr POIS.02.03.00-00-0179/16-00) oraz *Wykonanie dwóch studni głębinowych (nr 16a i R3a) oraz likwidacji dwóch studni (nr 16, R3) na ujęciu wody w Goleniowie* (zadanie remontowe o wartości 298,0 tys. zł).

⁷⁰ Umowa nr GWiK/POliŚ/01/2018 r. z 12 września 2018 r. (termin zakończenia w okresie 12 miesięcy od podpisania umowy) zawarta z T4B Ekotechnologie Sp. z o.o. w Warszawie; dalej: Wykonawca.

⁷¹ Poprzednie aneksy: nr 1 z 21 grudnia 2018 r.; nr 2 z 8 sierpnia 2019 r.; nr 3 z 14 października 2019 r. oraz nr 4 z 30 stycznia 2020 r.

⁷² Dalej: WIOŚ.

⁷³ Wykonawca wystąpił do Starosty Goleniowskiego 28 października 2019 r., WIOŚ poinformował, że sprawa (w tym przeprowadzenie kontroli) zostanie załatwiona 31 marca 2020 r.

⁷⁴ Nr 36/2020.

(akta kontroli str. 676-681, 769-774, 776-779, 784, 787, 793)

W związku z kolejnym wnioskiem GWiK Sp. z o.o. z 14 kwietnia 2020 r. o wydanie zezwolenia na przetwarzanie odpadów, WIOŚ otrzymał 20 maja 2020 r. pismo Starosty Goleniowskiego o przeprowadzenie kontroli w zakresie spełniania wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska. W zawiadomieniu z 1 czerwca 2020 r. skierowanym do Starosty Goleniowskiego, WIOŚ poinformował, że wniosek nie zostanie rozpatrzony w terminie określonym w art. 103 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁷⁵ i wskazał przewidywany termin załatwienia sprawy – do 30 października 2020 r. W związku z powyższym Wykonawca 15 czerwca 2020 r. wystąpił o zwiększenie ceny kontraktowej (o 242,7 tys. zł) oraz przedłużenie terminu realizacji zadania (do 14 marca 2021 r.⁷⁶).

(akta kontroli str. 795-798)

Kontrola WIOŚ została przeprowadzona w okresie od 24 czerwca 2020 r. do 20 sierpnia 2020 r. Uwzględniając wyniki kontroli WIOŚ wydał 8 września 2020 r. postanowienie nr 83/2020, pozytywnie opiniujące spełnienie wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska przez instalację kompostowania osadów ściekowych. W związku z powyższym Starosta Goleniowski 20 listopada 2020 r. wydał decyzję⁷⁷ zezwalającą GWiK Sp. z o.o. przetwarzanie odpadów na terenie oczyszczalni ścieków w Goleniowie. Po uzyskaniu ww. decyzji, Wykonawca przystąpił do przeprowadzenia prób eksploatacyjnych i 28 stycznia 2021 r. wystąpił o zwiększenie ceny kontraktowej (o 223,8 tys. zł) oraz przedłużenie terminu realizacji zadania (do 28 lutego 2021 r.⁷⁸).

(akta kontroli str. 789-800, 806, 813-816)

Opracowanie zawierające uzyskane rezultaty z przeprowadzonych prób eksploatacyjnych zostało przekazane Spółce 22 lutego 2021 r., tj.:

- w zakresie higienizacji kompostu: uzyskano wymaganą całkowitą eliminację bakterii salmonelli i e-coli;
- w zakresie dojrzałości kompostu: uzyskano wymagany stopień stabilności kompostu określonego na podstawie testów samozagrzewania na poziomie 40-50°C;
- w zakresie substancji w kompoście: uzyskano od 65,7 do 73,2% zawartości substancji organicznych w przeliczeniu na suchą masę oraz od 2,29 do 2,48% zawartości azotu całkowitego, podczas gdy wymagana⁷⁹ zawartość substancji organicznych w przeliczeniu na suchą masę wynosiła maksymalnie 40% oraz zawartość azotu całkowitego - minimalnie 0,5%;
- w zakresie właściwości fizycznych kompostu: uzyskano wymaganą możliwość przesiewania kompostu na sicie bębnowym o oczku maksymalnym 20 mm, a zawartość wilgoci w kompoście wynosiła ok. 65%, podczas gdy wymagana wilgotność nie mogła być większa niż 50%.

(akta kontroli str. 821, 824-826)

Wobec niespełnienia wymogów STWiOR, Inżynier Kontraktu 22 lutego 2021 r. polecił Wykonawcy m.in. przedłużenie eksploatacji próbnej do maksymalnie 22 tygodni w celu potwierdzenia osiągnięcia wymaganego efektu technologicznego. W związku z powyższym Wykonawca 1 kwietnia 2021 r. wystąpił o przedłużenie terminu zakończenia prób eksploatacyjnych do 7 maja 2021 r. W wyniku negocjacji

⁷⁵ Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.

⁷⁶ Termin ten oraz kwota nie zostały zaakceptowane.

⁷⁷ Nr WOS.6233.13.08.2020.KK – ostateczna 23 listopada 2020 r.

⁷⁸ Termin oraz kwota nie zostały zaakceptowane.

⁷⁹ Zgodnie ze Specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót budowlanych; dalej STWiOR.

zaakceptowano⁸⁰ przedłużenie terminu realizacji zadania z uwzględnieniem przedłużenia czasu formalnego zakończenia prób eksploatacyjnych (do 11 maja 2021 r.) oraz zmniejszono wnioskowane podwyższenie kwoty kontraktowej - uwzględniając wynagrodzenie ustalone w protokole konieczności z 7 maja 2021 r., łączna wartość przedmiotu zamówienia miała wynosić 12 672,3 tys. zł. Jednocześnie 7 maja 2021 r., w związku zakończeniem prac oraz przeprowadzeniem rozruchu i prób eksploatacyjnych, Wykonawca zgłosił gotowość do odbioru końcowego oraz wniósł o wystawienie Świadectwa Przejęcia wykonanych robót oraz Świadectwa Wykonania.

(akta kontroli str. 828, 829, 832-836, 837)

Opracowanie z maja 2021 r. zawierające uzyskane rezultaty z przeprowadzonych prób eksploatacyjnych obejmujących IV pobór, potwierdziło spełnienie wymogów w zakresie higienizacji kompostu, dojrzałości kompostu, zawartości azotu całkowitego oraz możliwości przesiewania kompostu. W zakresie substancji organicznych w kompoście uzyskano od 65,7 do 73,2% w przeliczeniu na suchą masę (przy wymaganej maksymalnie 40%) oraz zawartości wilgoci w kompoście ok. 47,9% (przy wymaganej nie większej niż 50%). Według opracowania, zgodnie z wiedzą i doświadczeniem Wykonawcy zdobytym przy realizacji i rozruchu ponad 60 instalacji kompostowania, parametry kompostu określone w STWiOR są realne do uzyskania. Należy jednak mieć na uwadze, że złożony proces kompostowania zależy od bardzo dużej liczby zmiennych. Wiele czynników, zwłaszcza zawartość substancji w kompoście oraz jego właściwości fizyczne, nie może być optymalizowana ze względu na swoją naturę (np. warunki atmosferyczne – wilgotność powietrza, parametry jakościowe wsadu – głównie osadów ściekowych).

(akta kontroli str. 840-841, 843-845)

Prezes Spółki wyjaśnił, że zaakceptowano spełnienie uzyskanego wyniku w zakresie zawartości wilgoci, ponieważ wyniki badania w czwartej pryzmie spełniały wymagania SIWZ.

(akta kontroli str. 945, 946-947)

Agnieszka Spodzieja, wykonawca Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia⁸¹ w ramach Kontraktu na przebudowę kompostowni, w piśmie z 25 lutego 2021 r. wyjaśniła, że w ww. dokumencie wystąpił błąd w postaci omyłki pisarskiej, w części Opis Przedmiotu Zamówienia w zapisie dotyczącym osiągnięcia efektu technologicznego. Omyłka dotyczyła zawartości substancji organicznych w przeliczeniu na suchą masę, tj. zamiast zapisu *maksimum 40%*, powinno być *minimum 40%*.

(akta kontroli str. 847)

Prezes Spółki wyjaśnił, że GWiK Sp. z o.o. nie poniosła dodatkowych kosztów w ramach realizacji kontraktu na przebudowę kompostowni w okresie od 22 lutego do 7 maja 2021 r. *W terminie tym prowadzone były Próby Eksploatacyjne, których koszty Wykonawca uwzględnił w cenie oferty.*

(akta kontroli str. 945, 946)

Według opinii KMH Consult z 5 maja 2021 r., (...) *surowe osady ściekowe zawierają od 60 do 80% substancji organicznej w suchej masie, natomiast zrębki drewniane min. 95%. Przy prawidłowo prowadzonym procesie kompostowania mało prawdopodobnym jest wyprodukowanie z takich substratów kompostu o zawartości substancji organicznej poniżej 40%. (...) Biorąc pod uwagę cel prowadzenia procesu kompostowania, jakim jest wytwarzanie środka nawozowego uzyskane wyniki na*

⁸⁰ Protokół negocjacji z 7 maja 2021 r.

⁸¹ Dalej: SIWZ.

poziomie ponad 60% (przewyższające wymagany próg 40%) uznać należy za jak najbardziej korzystne. (...)

(akta kontroli str. 848-849)

Zgodnie z § 15 pkt 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 czerwca 2008 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu⁸², nawozy organiczne w postaci stałej powinny zawierać co najmniej 30% substancji organicznej w przeliczeniu na suchą masę.

Według protokołu odbioru końcowego z 11 maja 2021 r., podpisanego przez przedstawicieli Spółki, Wykonawcy oraz Inżyniera Kontraktu, roboty budowlane zakończono z dniem 11 marca 2020 r. Pozytywne wyniki prób końcowych uzyskano 6 maja 2021 r., a 11 maja 2021 r. dokonano odbioru końcowego (w protokole nie zawarto uwag lub zaleceń).

(akta kontroli str. 852-853)

Spółka informowała Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie⁸³ o nieprzewidzianych trudnościach przy realizacji kontraktu na przebudowę kompostowni, m.in. w pismach z 5 marca 2020 r. oraz 30 listopada 2020 r. W pismach GWiK Sp. z o.o. zwracała się o przedłużenie terminu zakończenia zadania, odpowiednio do 31 grudnia 2020 r. oraz 31 maja 2021 r. Według informacji przekazanej 17 maja 2021 r. przez NFOSiGW, Spółka na bieżąco informowała o problemach związanych z rozliczeniem kontraktu. Ostateczne określenie wpływu zaistniałej sytuacji będzie możliwe po złożeniu dokumentów rozliczających projekt wraz z wnioskiem o płatność końcową.

(akta kontroli str. 637, 854-857, 939-940)

Przewodniczący Rady Nadzorczej poinformował, że działania prowadzone przez GWiK Sp. z o.o. w procesie realizacji kontraktu na przebudowę kompostowni (...) znane były i są Członkom Rady Nadzorczej. (...) *Sprawozdanie z realizacji celów zarządczych na 2020 r. przygotowane przez Zarząd Spółki, informuje iż realizacja celu polegającego na zagospodarowaniu osadów, został zrealizowany w 0%. Rada Nadzorcza (...) uwzględni to przy rocznej ocenie działań prowadzonych przez Spółkę.*

(akta kontroli str. 636, 942)

W toku kontroli NIK, aneksem nr 5 z 7 maja 2021 r.⁸⁴ ustalono termin wykonania zadania do 11 maja 2021 r. oraz zwiększono wynagrodzenie Wykonawcy do kwoty 12 672,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 681, 934)

2.4. W latach 2018-2020 przychody netto ze sprzedaży wzrosły z kwoty 19 173,3 tys. zł do 21 526,9 tys. zł (wzrost o 12,3%). W tym okresie koszty działalności operacyjnej wzrosły z kwoty 18 989,7 tys. zł do 22 014,7 tys. zł (o 14,9%). Zysk ze sprzedaży wzrósł w 2019 r. w porównaniu do poprzedniego roku o 2,1% (z 183,6 tys. zł do 187,4 tys. zł). W 2020 r. wystąpiła strata na sprzedaży w wysokości 487,8 tys. zł. Zysk netto w 2019 r. zmalał o 0,6% w porównaniu do 2018 r. (z kwoty 814,0 tys. zł do 809,4 tys. zł). Strata netto w 2020 r. wyniosła 146,8 tys. zł⁸⁵. Nadwyżka finansowa w latach 2018-2020 zmalała z kwoty

⁸² Dz. U. Nr 119, poz. 765 ze zm.

⁸³ Dalej: NFOŚiGW.

⁸⁴ Aneks przedłożono kontrolerowi 17 maja 2021 r., po podpisaniu 14 maja 2021 r. Kwestionariusza nr 6 dotyczącego badania kontraktu na przebudowę kompostowni.

⁸⁵ Strata na sprzedaży w roku 2020 r. spowodowana była głównie zwiększonymi kosztami wywozu osadów pościekowych, w związku z nieprzewidzianym przedłużeniem terminu realizacji kontraktu na przebudowę kompostowni. W kalkulacji taryfy na okres czerwiec 2021 – maj 2024, marżę zysku na działalności taryfowej zaplanowano w wysokości zapewniającej sfinansowanie kosztów działalności Spółki.

6 779,2 tys. zł do 6 372,1 tys. zł (o 2,2%). Osiągnięty zysk netto w latach 2018-2019 Zgromadzenie Wspólników w całości przekazywało na kapitał zapasowy.

W latach 2018-2020 aktywa Spółki wzrosły z kwoty 142 610,2 tys. zł do 156 473,3 tys. zł (o 9,7%), w tym aktywa trwałe wzrosły z kwoty 127 111,9 tys. zł do 149 361,5 tys. zł (o 17,4%). Kapitał własny Spółki wyniósł w tym okresie odpowiednio: 86 420,9 tys. zł; 87 238,0 tys. zł oraz 87 091,2 tys. zł, z tego kapitał podstawowy wyniósł 84 258,5 tys. zł w latach 2018-2019 oraz 85 758,5 tys. zł w 2020 r. Kapitał zapasowy w tym okresie wyniósł odpowiednio: 1 331,8 tys. zł; 2 083,2 tys. zł oraz 1 360,4 tys. zł.

W latach 2018-2020 obniżał się wskaźnik bieżącej płynności finansowej (z 1,88 do 1,10) oraz wskaźnik ogólnej oceny finansowej (z 0,19 do 0,06). W okresie tym rosła stopa zadłużenia aktywów (z 39% do 44%), natomiast na zbliżonym poziomie utrzymywał się wskaźnik produktywności majątku (odpowiednio: 13,44; 13,22 i 13,76) oraz stopień zużycia majątku trwałego (odpowiednio: 0,27; 0,29 oraz 0,29).
(akta kontroli str. 276, 407, 912, 913)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że z powodu pandemii COVID-19 wydłużona została realizacja inwestycji polegającej na modernizacji kompostowni osadów na terenie oczyszczalni ścieków w Goleniowie. (...) *inwestycja nie została zakończona w umownym terminie, czyli do września 2019 roku. Spółka była zmuszona do poniesienia dodatkowych nieplanowanych kosztów wywozu osadów pościelkowych, w ogólnej kwocie 1 356,0 tys. zł. Zakup dodatkowych materiałów ochronnych, środków ochrony osobistej, płynów dezynfekcyjnych również stanowił i stanowi w dalszym ciągu dodatkowy koszt dla Spółki.*

(akta kontroli str. 425, 435)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że w latach 2018-2021 nie wystąpiła sytuacja wymagająca zwołania Zgromadzenia Wspólników w celu powzięcia uchwały dotyczącej dalszego istnienia Spółki. Ponadto wyjaśnił, że w tym okresie Spółka nie zawierała z Gminą umów w sprawie rekompensaty wydatków działalności związanej ze świadczeniem usług publicznych.

(akta kontroli str. 426, 436)

W latach 2018-2020 wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej wyniosło odpowiednio: 81,9 tys. zł; 87,7 tys. zł oraz 92,9 tys. zł. Wynagrodzenie określono⁸⁶ zgodnie z zasadami określonymi w art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach. Wszyscy kandydaci złożyli Burmistrzowi oświadczenia o przyjęciu obowiązku kształtowania w spółce wynagrodzeń członków organu zarządzającego, zgodnie z art. 3 ust. 1 ww. ustawy.

(akta kontroli str. 634, 907)

Zarząd Spółki składał się z jednej osoby powoływanej przez Zgromadzenie Wspólników na okres trzech lat. Wynagrodzenie Zarządu Spółki w latach 2018-2020 wyniosło odpowiednio: 186,1 tys. zł; 184,7 tys. zł oraz 190,4 tys. zł. Wynagrodzenie określone było zgodnie z zasadami określonymi w art. 4 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach oraz zgodnie z zasadami określonymi przez Wspólników Spółki⁸⁷. Wynagrodzenie obejmowało m.in. część stałą ustaloną w umowach o świadczenie usług zarządzania⁸⁸ oraz część zmienną wynagrodzenia przyznawaną za realizację

⁸⁶ Uchwała Wspólników Spółki Nr 10/VI/2017 z 19 czerwca 2017 r. w sprawie kształtowania wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej GWiK Sp. z o.o.; dalej: uchwała Nr 10/VI/2017.

⁸⁷ Uchwała Wspólników Spółki Nr 9/VI/2017 z 19 czerwca 2017 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu GWiK Sp. z o.o.

⁸⁸ Ustalane w umowach o świadczenie usług zarządzania zwartych: 30 czerwca 2017 r. na okres od 1 lipca 2017 r. do 30 czerwca 2020 r. (z aneksem z 19 czerwca 2020 r. wydłużającym okres obowiązywania umowy do 30 września 2020 r. tj. dnia w którym wygaśnie mandat Prezesa Zarządu) oraz 4 sierpnia 2020 r. na okres od

celów zarządczych. Część zmienna wynagrodzenia przyznawana była przez Zgromadzenie Wspólników Spółki, na podstawie propozycji Rady Nadzorczej przedstawianej w wyniku analizy realizacji celów zarządczych. Cele ustalane przez Wspólników Spółki były obiektywne i stosowano mierzalne kryteria ich realizacji. Obejmowały m.in. utrzymanie wskazanego poziomu kosztów, stopień zaawansowania zadań inwestycyjnych, zmniejszenie ilości wody niezafakturowanej, realizację określonej liczby działań podnoszących edukację ekologiczną.

(akta kontroli str. 8-9, 10-12, 272-275, 410-412, 418-420, 634, 699-714, 906, 907)

W kontrolowanym okresie, w ramach ustalonych w ww. umowach zarządzania świadczeń dodatkowych, Prezes korzystał m.in. z urządzeń technicznych Spółki oraz zwrotu kosztów podróży służbowych. Badanie wydatków na ten cel wykazało m.in., że rozliczane one były, zgodnie z umową. Wyjazdy związane były z działalnością Spółki i dotyczyły m.in. posiedzeń Walnego Zgromadzenia Izby Gospodarczej Wodociągi Polskie, a także targów lub konferencji związanych z tematyką dostarczania wody i odprowadzania ścieków.

(akta kontroli str. 410-412, 418-420, 635)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spółka nie zachowała ciągłości zmiany warunków Kontraktu na przebudowę kompostowni. Chociaż zgodnie z aneksem nr 4 zawartym 30 stycznia 2020 r. termin wykonania kontraktu minął 23 czerwca 2020 r., to kolejny aneks nr 5 określający nowy termin wykonania zadania zawarto dopiero w toku kontroli NIK (tj. 7 maja 2021 r., po upływie ponad 10 miesięcy). Do momentu podpisania tego aneksu nie został przeprowadzony odbiór końcowy wykonanych prac, a nowy termin wykonania zadania ustalono do 11 maja 2021 r.

(akta kontroli str. 676-681, 778, 832-836, 851-853, 934)

Zgodnie z art. 139 ust. 2 ustawy Pzp, umowa wymaga, pod rygorem nieważności, zachowania formy pisemnej, chyba że przepisy odrębne wymagają formy szczególnej.

Zgodnie z § 9 ust. 2 umowy nr GWiK/POLIŚ/01/2018 r. z 12 września 2018 r., wszelkie zmiany postanowień umowy wymagały formy pisemnej pod rygorem nieważności i miały być wprowadzane w formie Aneksu zawartego przez Zamawiającego z Wykonawcą.

(akta kontroli str. 730)

Prezes Spółki wyjaśnił, że (...) *z uwagi na brak możliwości przewidzenia faktycznego terminu przeprowadzenia prób końcowych oraz odbioru zadania Strony zdecydowały o tym, że ostateczny protokół konieczności oraz aneks zostanie podpisany po określeniu terminu zakończenia prób końcowych (...).*

(akta kontroli str. 695, 718)

Zdaniem NIK obowiązujące przepisy oraz postanowienia umowy nr GWiK/POLIŚ/01/2018 r. z 12 września 2018 r. nie przewidywały możliwości odstąpienia od dokonania zmiany umowy w formie pisemnej, w szczególności w przypadku, gdy upłynął termin wykonania zadania. Ponadto Spółka występowała do NFOŚiGW wskazując termin przedłużenia zakończenia Projektu do 31 grudnia 2020 r. (w piśmie z 5 marca 2020 r.) oraz do 31 maja 2021 r. (w piśmie z 30 listopada 2020 r.).

4 sierpnia 2020 r. do 30 czerwca 2023 r., a także uchwałami: Zgromadzenia Wspólników w sprawie przyznania części zmiennej wynagrodzenia Prezesowi Zarządu GWiK Sp. z o.o. Nr 11/W/2019 z 28 maja 2019 r. oraz Nr 13/VIII/2020 z 4 sierpnia 2020 r.; dalej umowy zarządzania.

2. Spółka nie egzekwowała obowiązków Wykonawcy kontraktu na przebudowę kompostowni określonych w Subklauzuli 4.2. Zabezpieczenie Kontraktu, dotyczących terminu przedłużania ważności Zabezpieczenia Wykonania lub zmiany kwoty gwarancji należytego wykonania prac. Z ustaleń kontroli wynika, że:

a) W każdym przypadku dokonanej zmiany, Wykonawca nie dochował wymaganego terminu przedłużenia ważności Zabezpieczenia Wykonania, tj. na 30 dni przed upływem jego ważności.

Termin ważności gwarancji wynikający z aneksu do gwarancji nr 1 mijał 1 marca 2020 r., zaś kolejne przedłużenie jej ważności zostało dokonane aneksem nr 3 z 19 lutego 2020 r. (do 23 lipca 2020 r.). Kolejnego przedłużenia terminu zabezpieczenia dokonano aneksem nr 4 z 23 lipca 2020 r. (tj. w dniu upływu poprzedniego terminu). Wydłużony do 23 października 2020 r. termin zabezpieczenia, zmieniono na 29 stycznia 2021 r. kolejnym aneksem nr 5 z 28 października 2020 r. (tj. pięć dni po upływie terminu ważności zabezpieczenia). Kolejnym aneksem nr 6 z 28 stycznia 2021 r. (na jeden dzień przed upływem ważności), termin ten zmieniono na 28 lutego 2021 r., a aneksem nr 7 z 2 marca 2021 r. (po upływie terminu ważności) ustalono termin ważności gwarancji należytego wykonania umowy do dnia 11 maja 2021 r.

b) Z opóźnieniem dokonywano zmian kwot gwarancji należytego wykonania prac, a ponadto od podpisania aneksu nr 4 do ww. kontraktu, Spółka nie egzekwowała zwiększenia wartości Zabezpieczenia Wykonania w kwocie określonej umowie (tj. w wysokości 10% zaakceptowanej kwoty kontraktowej brutto).

Na podstawie aneksu nr 2 do kontraktu z 8 sierpnia 2019 r. zwiększono wynagrodzenie do kwoty 12 298,4 tys. zł, zaś zwiększenia kwoty gwarancji należytego wykonania prac dokonano aneksem nr 1 do gwarancji z 14 sierpnia 2019 r. (po 6 dniach); aneksem nr 3 do kontraktu z 14 października 2019 r. zwiększono wynagrodzenie do kwoty 12 356,2 tys. zł, zaś zwiększenia kwoty gwarancji należytego wykonania prac dokonano aneksem do gwarancji z 4 listopada 2019 r. (po 21 dniach); aneksem nr 4 do kontraktu z 30 stycznia 2020 r. zwiększono wynagrodzenie do kwoty 12 491,5 tys. zł, natomiast kolejne zmiany warunków gwarancji nie obejmowały zwiększenia kwoty gwarancji należytego wykonania umowy. Ostatecznie w protokole konieczności z 7 maja 2021 r. oraz w aneksie nr 5, ustalono zwiększenie wynagrodzenia o 180,8 tys. zł (do kwoty 12 672,3 tys. zł), podczas gdy kwota gwarancji należytego wykonania prac pozostawała na niezmiennym poziomie (w kwocie 1 235,6 tys. zł) od 4 listopada 2019 r.

(akta kontroli str. 676-677, 727, 740-741, 864-877, 934)

Prezes Spółki wyjaśnił, że dokonanie wypłaty kwot z zabezpieczenia, w przypadku nie przedłużenia ważności Zabezpieczenia Wykonania na 30 dni przed upływem jego ważności, jest uprawnieniem Zamawiającego. Wykonawca zakończył roboty budowlane, a przedłużenie terminu prób eksploatacyjnych związane było z opóźnieniami w działaniach właściwych organów administracyjnych wywołanych epidemią COVID-19. Ponadto wyjaśnił, że (...) *obiekt był już użytkowany, bowiem uzyskano pozwolenie na użytkowanie tego obiektu. Efekt ekologiczny został również osiągnięty. W związku z tym odpadła niejako causa do tego, aby Wykonawca utrzymywał zabezpieczenie należytego wykonania w pełnej wysokości. Odbiór końcowy w tym bowiem przypadku jest tylko i wyłącznie kwestią formalną.* (...)

(akta kontroli str. 695, 718, 858, 859)

Zdaniem NIK opisane wyżej ustalenia kontroli wskazywały na zasadność podjęcia działań przez Spółkę w zakresie egzekwowania obowiązków określonych w ww. Subklauzuli 4.2. Ustalono w niej m.in., że zabezpieczenie wykonania służy

pokryciu roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań wynikających z kontraktu, w tym również roszczeń związanych z Rękojmą za Wady oraz zobowiązań określonych w Subklauzuli 4.4. (Podwykonawcy). Zgodnie z zawartą umową oraz SIWZ, zabezpieczenie należytego wykonania umowy miało wynosić 10% zaakceptowanej kwoty kontraktowej brutto. Postanowienia umowy z 12 września 2018 r. nie przewidywały możliwości obniżenia kwoty gwarancji należytego wykonania umowy.

3. W latach 2018-2021 członkom Rady Nadzorczej Spółki wypłacono nienależne wynagrodzenie w kwocie zawyżonej o 47,5 tys. zł. Wynagrodzenie było wypłacane w kwotach miesięcznych równoważnych 125% (Przewodniczący) lub 100% (członkowie) minimalnego wynagrodzenia za pracę⁸⁹, podczas gdy zgodnie z obowiązującą uchwałą Nr 10/VI/2017, członkom Rady Nadzorczej przysługiwało miesięczne wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 2,0 tys. zł, a Przewodniczącemu Rady Nadzorczej w kwocie 2,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 691, 692-693)

Prezes Spółki wyjaśnił, że powyższe działanie było konsekwencją błędnej interpretacji przepisów ustawy o wynagrodzeniach w spółkach w połączeniu z brzmieniem uchwały Nr 10/VI/2017 Wspólników Spółki. Podjęto działania w celu wypłaty wynagrodzenia zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zmierzających do zwrotu od członków Rady Nadzorczej Spółki kwot wypłaconych niezgodnie z brzmieniem ww. uchwały.

(akta kontroli str. 694, 863)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2018-2020 Spółka udzielała zamówień zgodnie z Regulaminem Udzielania Zamówień. Służyły one realizacji zadań Spółki i były realizowane zgodnie z warunkami zawartych umów. Zadania inwestycyjne i remontowe Spółki ujmowane były w Wieloletnich Planach przyjmowanych przez Radę Miejską w Goleniowie. Badane zadania wykonywane były w zakresie finansowym i rzeczowym zgodnie z zawartymi umowami. Właściwą realizację statutowych zadań zapewniała stabilna sytuacja ekonomiczno-finansowa Spółki. W latach 2018-2019 Spółka osiągnęła zysk netto (814,0 tys. zł oraz 809,4 tys. zł). Natomiast wpływ na stratę netto w 2020 r. (146,8 tys. zł) miało nieprzewidywane przedłużenie realizacji zadania polegającego na przebudowie kompostowni osadów ściekowych. Spółka nie zachowała w ramach realizacji tej inwestycji ciągłości zmiany warunków umowy w formie pisemnej. Nie były również egzekwowane obowiązki Wykonawcy, dotyczące przedłużania ważności Zabezpieczenia Wykonania lub zmiany kwoty gwarancji należytego wykonania prac. Wynagrodzenie Prezesa Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej Spółki zostało określone z uwzględnieniem przepisów ustawy o wynagrodzeniach w spółkach. Natomiast z naruszeniem uchwały Nr 10/VI/2017 Wspólników Spółki zawyżono wypłacone w latach 2018-2021 wynagrodzenia członkom Rady Nadzorczej.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie działań zapobiegających prowadzeniu przez Spółkę działalności wykraczającej poza zadania własne Gminy, w szczególności jej obszar administracyjny.

⁸⁹ Ogłaszanego corocznie w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w drodze obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r., poz. 2207).

2. Zapewnienie świadczenia wyłącznie usług określonych w przedmiocie działalności wskazanym w umowie Spółki.
3. Terminowe uzyskiwanie pozwoleń wodnoprawnych.
4. Dokonywanie zmian umów w wymaganych terminach i formie pisemnej, z zachowaniem ciągłości umów.
5. Egzekwowanie określonych w umowach obowiązków Wykonawców, odnoszących się w szczególności do zabezpieczenia ich należytego wykonania.
6. Podjęcie działań w celu doprowadzenia do zwrotu nienależnie wypłaconego wynagrodzenia członkom Rady Nadzorczej.
7. Wzmocnienie nadzoru nad działalnością Spółki, w szczególności w zakresie terminowego wystawiania faktur za wykonane przez Spółkę usługi oraz dokonywania zmian wpisów w KRS.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 18 czerwca 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler
Jarosław Staniszewski
Doradca prawny

Dyrektor

.....
podpis

.....
podpis